

ENQUESTA DE SITUACIONS
Atles interactiu de l'entonació del català
Versió català central

1. ENTONACIÓ DECLARATIVA

1.1 . De tipus neutre

Oracions d'una unitat tonal

—T'han preguntat si prefereixes peres o mandarines. Tu respones que mandarines.

—Mandarines.

—Mira el dibuix i digues què fa na Maria.

—La Maria menja mandarines.

Enumeració

—Digues els dies de la setmana.

—Dilluns, dimarts, dimecres, dijous, divendres, dissabte i diumenge.

Element perifèric

—Imagina't que acabes de conèixer algú de Viella i resulta que tu hi havies viscut molts anys. Com li ho diries?

—Jo també hi havia viscut molts anys, a Viella.

1.2. De tipus no neutre

Focalització contrastiva

—Entres en una botiga on hi ha una dona que és una mica sorda. No t'ha sentit bé, i, després de dir-li que et posi un parell de taronges, et pregunta si són llimones, el que vols. Digues-li que no, que allò que vols són taronges.

—No! TARONGES, vull.

Èmfasi

—Entres en un forn i sents una oloreta de coca molt bona. Digues-li-ho, a la fornera.

—Quina oloreta més bona!

Declarativa categòrica

—Tu i una amiga esteu parlant d'uns amics que volen comprar un pis i no saben segur on aniran a viure. Tu saps que viuran a Viella. La teva amiga et diu que no, que viuran a Morella, molt segura. Digues-li, convençuda, que no, que viuran a Viella.

—Que no, que viuran a Viella!

Declarativa dubitativa

—Un amic teu t'encarrega de comprar un regal per a algú que no coneixes gaire i et fa por de no triar-lo bé. Digues-li que potser no li agradarà, el que li puguis comprar.

—Potser no li agradarà...

Declarativa d'obvietat

—Ets amb una amiga i li expliques que la Maria, una amiga comuna, està embarassada. Ella et pregunta de qui està embarassada. Tu

t'estranyes molt que ella no ho sàpiga perquè tothom sap que és del seu company, en Jaume. Què li dius?

—Sí, dona, d'en Jaume!

Exclamativa

—Et conviden a paella i és la més bona que has menjat mai, quedes encantada. Què dius?

—Que n'és, de bona! Que bona que és!

2. ENTONACIÓ INTERROGATIVA (interrogatives absolutes)

2.1. De tipus neutre

Oracions d'una unitat tonal

—Entres a una botiga on mai no havies entrat i demanes si tenen mandarines.

— (Que) teniu mandarines?

—Havies de portar el teu germà petit al camp de futbol, però tens molta pressa. Demana a un amic teu si l'hi duria.

—Que l'hi duries?

Oració de més d'una unitat tonal

—Truques per telèfon a casa d'una companya que es diu Maria i no hi és. Més tard hi tornes a trucar. Demana als seus pares si hi és.

—(Que) ja hi és, la Maria?

Disjunció

—Has comprat gelat de vainilla i d'avellana pel teu sant. Demana als convidats si volen gelat de vainilla o d'avellana.

— (Que) voleu gelat de vainilla o d'avellana?

Enumeració

—Un amic teu et necessita per fer una feina. Tu hi pots anar dilluns, dimarts, dijous o divendres. Demana-li si vol que hi vagis dilluns, dimarts, dijous o divendres.

—Quin dia vols que vingui: dilluns, dimarts, dijous o divendres?

Element perifèric

—Busques la Maria i no la trobes. Veus algú que saps que la coneix i li demanes si l'ha vista.

—(Que) l'has vist, la Maria?

2.2. De tipus no neutre

Focalització i èmfasi

—Parlaves de la Maria amb algú i sents una persona que arriba. Demana si és la Maria, que arriba.

—(Que) és la Maria, que arriba?

Exclamatives

—L'electricista havia de venir a les deu, però has hagut de sortir a comprar i has deixat la teva filla a casa, esperant-lo. En arribar tu,

l'electricista encara no ha vingut. Tot sorprès li demanes si encara no ha vingut.

—Encara no ha vingut?!

—Acabeu de dinar amb un amic i veus que s'atura davant una pastisseria. Demana-li (tota estranyada perquè acabeu de dinar) si té gana.

—Tens gana?!

Preguntes confirmatòries

—En Jaume ha dit que vindria a dinar. Li ho demanes per confirmar-ho.

—Vindràs a dinar, no?

—Saps que ja passa de l'hora de dinar. Veus que arriba la Joana de pressa i en veure-la li demanes si té gana.

— (Que) tens gana?

Pregunta imperativa

—Els teus nebots fan molt soroll i no et deixen sentir la televisió. Els demanes si callaran.

—Callareu?! Podeu callar?!

Oferiments

—Demana a un amic si vol venir a prendre alguna cosa amb tu.

—Véns a prendre alguna cosa?

—Demana als teus nebots petits si volen un caramel.

—(Que) voleu un caramel?

Pregunta retòrica

—Vols tranquil·litat, però estàs enmig d'un enrenou impressionant. Demana't a tu mateixa si hi haurà mai tranquil·litat, en aquesta casa.

—(Que) hi haurà mai tranquil·litat, en aquesta casa? // Algun dia hi haurà tranquil·litat, en aquesta casa?

3. ENTONACIÓ INTERROGATIVA (interrogatives parcials)

3.1. De tipus neutre

Oracions d'una unitat tonal

—Has de viatjar a París i vols comprar un regal a una persona que no coneixes gaire i amb qui vols quedar bé. Vols que un amic teu t'aconselli i li demanes què li duria.

—Què li duries?

—Un amic teu que es dedica a llogar pisos et diu que ha llogat una casa que feia temps que no es llogava. Demana-li qui l'ha llogat.

—Qui l'ha llogat?

Oració de més d'una unitat tonal

—Una veïna teva t'explica que hi ha anat un senyor per fer una revisió de la instal·lació del gas i que no l'ha deixat entrar perquè no tenia prou diners per pagar-li. Ell ha dit que l'endemà hi tornaria. Demana-li què li dirà, si hi torna.

—Què li diràs, si torna?

Enumeració

—La teva filla diu que aquesta nit se n'anirà de festa. Tu estàs entre enfadada i preocupada i vols saber-ne tots els detalls. Demana-li on va, com hi va i quan tornarà.

—On vas, com hi vas i quan tornaràs?

Element perifèric

—Trobes un paquet a dins de casa teva. Demana al teu fill Jaume qui ha portat això.

—Qui ho ha portat això, Jaume?

3.2. De tipus no neutre

Exclamativa

—Un amic teu et parla d'un conegut que devia molts diners al banc i encara demanava més préstecs. Demana (sorpresa perquè ja ho sabies, que en devia molts) quants diners va acabar devent.

—Quants diners va acabar devent?!

Pregunta dubitativa

—A les dues de la nit truquen a la porta i ja dorms. Et desperten.

Demana't qui deu ser en aquelles hores.

—Qui deu ser en aquestes hores?

Pregunta imperativa

—Demanes a un germà que et faci una feina i no estàs gaire segura que la faci, perquè ja li has demanat altres vegades i mai no t'ha ajudat.

Demana-li, mig enfadada, quan t'ho farà.

—Quan m'ho faràs?!

Pregunta exhortativa

—Tens moltes ganes que uns amics teus vinguin a sopar a casa teva.

Mig suplicant (perquè ja t'han dit que no poden venir) els demanes perquè no vénen.

—Per què no veniu?

Pregunta imperativa

—Algú t'estira la camisa dues vegades i quan tu et gires no veus ningú.

Finalment, quan ja fa tres vegades que te l'han estirada, veus que és un conegut molt xerraire i molt pesat que sempre t'empipa i quan et troba no et deixa. Demana-li què vol.

—Què vols?!

Pregunta retòrica

—Havies dit a la gent que treballa amb tu que fessin una cosa, i en arribar descobreixes que no ho han fet perquè t'esperaven. Demana't a tu mateixa què farien sense tu.

—Què farien, sense mi?

4. ENTONACIÓ INTERROGATIVA (interrogatives reiteratives)

4.1. De tipus neutre

Pregunta reiterativa absoluta

—Et diuen l'hora, però no ho has acabat d'entendre. Et penses que t'han dit la una. Torna a demanar si és la una.

—(Què has dit que) és la una?

Pregunta reiterativa parcial

—T'han demanat on anaves, però no saps si ho has entès bé. Demana si és això, el que t'han demanat.

—(Què m'has demanat) a on anava?

Disjunció

—T'han demanat per on hi has anat, però no saps si has entès això, per on hi has anat, o si has entès per on hi has entrat. Pregunta si t'han demanat una cosa a l'altra, és a dir, per on hi has anat o per on hi has entrat.

—(Què m'has demanat) per on hi he anat o per on hi he entrat?

Element perifèric

—Et diuen que una companya teva, la Maria, vol venir a una excursió (i tu saps que ella no acostuma a fer-ne). No t'ho acabes de creure i demanes si és efectivament la Maria, la que vol venir.

—És la Maria, que vol venir?

4.2. De tipus no neutre

Focalització i èmfasi

—Et diuen que un company teu, el Jaume, es presenta per alcalde. No t'ho acabes de creure i ho tornes a demanar.

—(Què dius que) en JAUME, es presenta per alcalde?

Pregunta reiterativa exclamativa

—La teva veïna t'explica que va anar en un restaurant a dinar i va demanar conill amb ceba. Afirma tota convençuda que li van donar gat en lloc de conill. No t'ho acabes de creure. Demana-li què li van donar (molt estranyada).

—Què dius que et van donar?

5. ENTONACIÓ IMPERATIVA

Ordres

—Imagina't que ets recepcionista en un hotel i entra una parella que vol una habitació. Dignes-los que omplin un formulari.

—Ompliu aquest formulari.

—Ets al parc amb la teva neboda. Corre i s'allunya. Tu tens angúnia perquè per l'avinguda que hi ha al costat del parc passen molts cotxes. Dignes-li que vingui.

—Vine!

Prec

—Vols anar al cinema amb un amic. Et diu que té feina, però tu saps que la pot deixar per a més endavant. Com ho faràs per convèncer-lo?

—Va, vine!

6. VOCATIUS

—Entres a casa d'una amiga teva, la Maria, però quan ets a dins no la veus. Penses que deu ser a la seva habitació. Crida-la.

—Maria!

—Passen deu segons i no surt ningú. Penses que potser és al pis de dalt i la tornes a cridar.

—Maria!